Muistio 1.2.2019

MMM/Tove Jern

Komission tiedonanto koskien toimia hormonitoimintaa häiritseviin kemikaaleihin liittyvien riskien vähentämiseksi

Komissio on marraskuussa 2018 antanut tiedonannon toimista hormonitoimintaa häiritseviin kemikaaleihin liittyvien riskien vähentämiseksi. Asia koskee laajasti kemikaaleja, joista kasvinsuojeluaineet kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön vastuulle.

Kasvinsuojeluaineet ja kriteerit

Kasvinsuojeluaineita saa markkinoida ja käyttää Suomessa vain, jos ne ovat Suomessa hyväksyttyjä. Valmisteiden hyväksyminen edellyttää, että niiden sisältämä(t) tehoaine(et) ovat EU:ssa hyväksytty(t). Sekä kasvinsuojeluaineiden kansallinen, että niiden sisältämien tehoaineiden EU-tason päätökset hyväksyttävyydestä edellyttävät tieteellistä riskinarviointia ja aineen mahdollisen turvallisen käytön selvittämistä. Hyväksyminen annetaan vain, jos hyväksymisen edellytykset täyttyvät.

Nykyinen lainsäädäntö sisältää riskinarviointia koskevien säännösten lisäksi tehoaineiden hyväksymisen edellytyksenä eräitä vaaraominaisuuksiin perustuvia kriteerejä, joista yksi koskee hormonitoimintaa häiritsevää ominaisuutta. Tehoaine hyväksytään vain, jos sillä ei katsota olevan sellaisia hormonitoimintaa häiritseviä ominaisuuksia, joilla voi olla haitallisia vaikutuksia ihmisille tai muille selkärankaisille, jollei niiden altistuminen kyseiselle kasvinsuojeluaineen tehoaineelle ole realistisissa ehdotetuissa käyttöolosuhteissa merkityksetön. Tehoaineella katsotaan olevan hormonitoimintaa häiritseviä ominaisuuksia, jos se täyttää lainsäädännössä määritellyt kriteerit. Nämä kriteerit hormonitoimintaa häiritsevien aineiden tunnistamiseksi on hyväksytty vuonna 2018 ja ovat samat kasvinsuojeluaineita ja biosideja koskevassa lainsäädännössä. Keskustelua on käyty merkityksettömän altistumisen tulkinnasta, mutta tällä hetkellä siitä ei ole päästy yhteisymmärrykseen, joten voidaan sanoa, että tehoaine hyväksytään vain, jos sillä ei ole hormonitoimintaa häiritseviä ominaisuuksia.

Hormonitoimintaa häiritseviä ominaisuuksia koskevia kriteerejä sovelletaan marraskuusta 2018 lähtien ja ne vaikuttavat kaikkiin arvioinnissa olevien tehoaineiden arviointiin. Tämä lisää tehoaineista hakemusten yhteydessä pyydettävää tutkimusmateriaalia, mutta tarkentaa riskinarvioinnin tulosta.

Vaikutukset

Komission kriteerivalmistelun yhteydessä teettämän arvioinnin mukaan vaikutukset maatalouden kilpailukykyyn ovat sitä suuremmat mitä suurempi määrä tehoaineita täyttää kriteerit, eikä tule hyväksytyiksi. Samoin vaikutukset ovat sitä suuremmat mitä suuremmalta määrältä viljelykasveja poistuu käytössä olevia tehoaineita. Tehoaineiden poistuminen tarkoittaa kasvinsuojeluainevalikoiman kaventumista, mikä voi vaikuttaa viljelykasvien sadon määrään ja kasvinsuojeluaineresistenssin syntymiseen.

Kasvinsuojeluaineissa käytettävien tehoaineiden määrä EU:n markkinoilla on vähentynyt tehoaineita koskevan uudelleenhyväksymisohjelman aikana. Tämä on tapahtunut uudelleenarvioinnin tuloksena, kun tehoaine ei ole täyttänyt hyväksymisen edellytyksiä tai yritysten vetäessä tehoaineita markkinoilta taloudellisista syistä.

Päätelmä

Tämä tarkoittaa toisaalta, että kasvinsuojeluaineiden käytöstä aiheutuvat riskit ovat vähentyneet, mikä on sekä terveyden että ympäristön suojelun näkökulmasta tarkoituksenmukaista. Toisaalta monen kasvinviljelijän arki on vaikeutunut kasvinsuojeluvaihtoehtojen kaventuessa. Tarvitsemme sen takia kehitystyötä sekä uusien kemiallisten kasvinsuojeluaineiden löytämiseksi, että muiden kasvinsuojelumenetelmien kehittämiseksi, jotta maanviljelijällä olisi riittävästi työkaluja hyvän sadon turvalliseen tuottamiseen.